

Plodnost v Česku dosáhla evropského vrcholu. Trend mění obavy z budoucnosti

SZ seznamzpravy.cz/clanek/fakta-plodnost-v-cesku-dosahla-evropskeho-vrcholu-trend-meni-obavy-z-budoucnosti-227775

„Jedná se o vrchol trendu. Plodnost v Česku začala růst od skončení předchozí ekonomické krize, to znamená od roku 2012,“ popisuje docentka Jiřina Kocourková, vedoucí katedry demografie a geodemografie Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy.

Plodnost v Česku v druhém roce pandemie koronaviru dosáhla průměrně 1,83 dítěte na jednu ženu. Víc už to bylo jen ve Francii, konkrétně 1,84. Naopak na Maltě, ve Španělsku či v Itálii byla hodnota plodnosti nejnižší. Ve zmiňovaných zemích jižní Evropy se pohybovala jen okolo čísla 1,2.

Poznámka: Najetím na zemi se zobrazí hodnota plodnosti pro rok 2021.

Přesto se i ty nejlepší evropské země v roce 2021 pohybovaly pod hodnotou, která je nutná pro zachování populace, tedy průměrně 2,1 dítěte na ženu.

Plodnost vs. porodnost

Oba pojmy vyjadřují něco trochu jiného, často se spolu ale zaměňují. Plodnost neboli fertilita udává počet narozených dětí na jednu ženu. Pro zachování populace se uvádí jako minimální plodnost alespoň 2,1 dítěte na jednu ženu v reprodukčním věku (tedy od 15 do 49 let).

Porodnost neboli natalita se oproti tomu udává v promile a vyjadřuje počet narozených na tisíc obyvatel.

„Až do příchodu krize způsobené covidem-19 byla česká ekonomika stabilní a vykazovala růst HDP. Především mladí lidé po ukončení vzdělání nacházeli rychle pracovní místa a mohli si dovolit pronájem bytů a založení rodiny,“ vysvětluje Kocourková pro Seznam Zprávy, proč se v Česku v posledních letech rodilo více dětí než dříve.

Jako další plus vidí také zlepšující se rodinnou politiku a lepší možnosti čerpání vyššího rodičovského příspěvku. Ten je od roku 2020 vyšší (300 tisíc korun) a od roku 2021 flexibilnější.

Zjednodušeně řečeno: Komu se narodí další dítě ještě před dočerpáním rodičovského příspěvku na první dítě, o zbytek nevyčerpaných peněz nepřichází. „Umožňuje to rodičům mít druhé dítě dříve. Což se také potvrdilo, protože Český statistický úřad uvádí, že za nárůstem počtu narozených v Česku v roce 2021 stály druhorozené děti,“ dokládá demografka.

Následuje obsah vložený z jiného webu. Zde jej můžete přeskočit.

Přejít před obsah vložený z jiného webu.

Právě dobré životní podmínky nahrávaly většímu počtu narozených dětí. Předloňské číslo je – pokud jde o plodnost – srovnatelné se začátkem devadesátých let, v tomto století ještě nikdy tak vysoko nebylo.

Čím dál starší při porodu

Česky přitom rodí čím dál později. Ještě před dvaceti lety měly ženy dítě nejčastěji ve věku 25 až 29 let, následovaly ty ve věku od 20 do 24 let. Stačilo ale několik let a dominantní skupiny se posunuly.

Věková skupina od 25 do 29 let sice stále táhne statistiky, dominantní se ale stala skupina o pět let starší. V roce 2021 ženy nejčastěji rodily ve věku od 30 do 34 let. Výrazně přibylo také těch, které mají dítě ve více než 35 letech.

Následuje obsah vložený z jiného webu. Zde jej můžete přeskočit.

Přejít před obsah vložený z jiného webu.

„Proces odkladu plodnosti do vyššího věku žen, který v Česku probíhal již tři dekády, byl již pravděpodobně dokončen. Průměrný věk matky při narození prvního dítěte se v posledních pěti letech nemění,“ říká demografka.

Loňský strmý pád a neveselá budoucnost

Pozitivní tendence ovšem, zdá se, skončila. V loňském roce se za prvních devět měsíců narodilo nejméně dětí od roku 2004. Statistiky ještě nejsou úplné, ale od ledna do září se v každém měsíci narodilo méně dětí než v předešlém roce.

Celkově se narodilo pouze přes 76 tisíc dětí. Pro srovnání – o rok dříve to za srovnatelné období bylo více než 85 tisíc dětí. Jiřina Kocourková to dává do souvislosti zejména s menším počtem žen v reprodukčním věku. Vliv ale může mít také pandemie koronaviru.

„Po skončení pandemie je zvažován negativní vliv očkování, které mohlo vést k odkladu plánovaných dětí kvůli zdravotním rizikům a také kvůli realizaci všech dávek. Dále je uváděn negativní vliv návratu do zaměstnání, kdy se lidé více zaměřili na pracovní povinnosti,“ uvádí demografka.

Následuje obsah vložený z jiného webu. Zde jej můžete přeskočit.

Přejít před obsah vložený z jiného webu.

Podobný trend se dá čekat i v dalších letech. Velkou roli bude hrát zejména těžká finanční situace, zvýšení cen bydlení a obavy z budoucnosti.

„Zdá se, že reprodukční potenciál se již vyčerpал. Ti, kdo chtěli mít děti, už je měli. Lze předpokládat snížení intenzity rození jak prvních dětí, kdy dojde k odkladu, tak druhých dětí, protože se již narodily. Počet narozených dětí ale bude klesat, i kdyby se plodnost podařilo udržet. Postupně totiž klesá počet žen v reprodukčním věku od 15 do 49 let,“ upozorňuje Kocourková.